

[P. E. Eriksen.]

blive resultatet af kommissionens arbejde, næppe medfører en nedgang i de samlede sociale udgifter. Jeg er imidlertid ikke i tvivl om, at der på det administrative område ved rationalisering kan hentes betydelige beløb hjem; til gengæld er der sikkert noget at indhente på andre felter.

Der må i et moderne samfund være sikret de svageste en rimelig tilværelse. Social tryghed er forenelig med fremskridtskabende politik.

På forhånd kan forslagsstillerne forvente en almindelig tilslutning til forslaget, og med denne forventning indstilles forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte forslag til folketingsbeslutning vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i toldloven.

Valgt blev: *Jørgen Peder Hansen, K. B. Andersen, Lis Groes, Th. Mikkelsen, Helge Nielsen, Viola Nørlev, Hans Rasmussen, Henning Rasmussen, Helge Larsen, Harald Nielsen, Holmberg, Axel Kristensen, Anker Lau, Jørgen Jensen, Knud Thomsen, Weikop og Kai Moltke.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om udbygning af motorvejen vest om København

og

forslag til lov om visse hovedlandevejsanlæg i og ved København.

Valgt blev: *Horn, Arup, Boye Hansen, Ove Hansen, Kai Jensen, Aage Knudsen, Niels Mørk, Carl Nielsen, Else-Merete Ross, Holmberg, Thisted Knudsen, Axel Kristensen, Anker Lau, Juul Madsen, Haunstrup Clemmensen, Gottschalck-Hansen og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om et finansieringsinstitut for landbrug m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 83) findes i tidenden sp. 3616).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 138 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer m. v.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 101) findes i tidenden sp. 3616).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 139 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om valg til folketinget. (Vederlag og pension m. v. for folketingets formand) [af Vagn Bro m. fl.]

(Lovforslaget (nr. 104) findes i tillæg A. sp. 1549, fremsættelsen i tidenden sp. 3615).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Vagn Bro): Som forslagsstiller til det forslag, vi her har til første behandling, er jeg i den meget sjældne situation som medforslagsstillerne at have ikke blot mine kolleger i præsidiet, men også formændene for alle partier i det høje ting. Jeg betragter det som en stor ting, at det har kunnet lykkes at opnå en så bred tilslutning til løsning af dette spørgsmål.

Som jeg allerede har nævnt i min fremsættelsestale, har folketingets formand, indehaveren af den højeste folkevalgte stilling i Danmark, ikke hidtil haft en økonomisk placering, der blot nogenlunde har svaret til dette hvervs betydning. Bortset fra et beskedent repræsentationstillæg har formanden kun oppebåret samme vederlag som tingets øvrige medlemmer, og de skiftende formænd har derfor samtidig måttet påtage sig forskellige, jeg tør måske sige formandsstillingen uvedkommende hverv, en ordning, der forekommer mig uholdbar og ikke ganske stemmende med det høje tings suveræne stilling. I fremmede parlamenter er det da heller ikke ualmindelig, at formanden har en høj placering; jeg kan måske nævne, at dette bl. a. er tilfældet i England for underhusets speaker.

En ændring af forholdet her i landet må derfor forekomme naturligt, ikke mindst i betragtning af de erfaringer, vi har indhentet under grundloven af 1953, og på baggrund af den pligtfølelse, hvormed vor nuværende formand — den første formand under etkammersystemet — har vogtet tingets værdighed og uafhængighed.

Ved opbygningen af den nye ordning er det fundet naturligt at bygge på allerede forhåndenværende bestemmelser, og vi har, som det heller ikke er ukendt i andre lande, valgt at placere formanden på højde med ministre. Med de nødvendige korrektioner svarer lovforslaget derfor i sin opbygning til loven om vederlag og pensioner m. v. for ministre, men det er under hensyn til folketingets særlige stilling foreslået optaget som et selvstændigt kapitel i valgloven. Jeg skal ikke gå i detaljer, men jeg finder anledning til at nævne, at der efter den nye § 94 tilskrives formanden et vederlag af samme størrelse som ministrenes, og at der i §§ 96-98 er optaget tilsvarende bestemmelser om pension.

Endvidere er det som fastsat i §§ 99 og 100 fundet bedst stemmende med formandens uafhængighed, at formandshvervet, bortset fra særligt begrundede undtagelsestilfælde, ikke kan forenes med andre hverv. En konsekvens heraf er bestemmelsen i den nye § 95 om ventepenge, der ved afgang sikrer, at der gives en formand rimelig tid til retablering af erhverv.

Må jeg slutte med at udtrykke håbet om, at det foreliggende lovforslag må bidrage til at fremhæve hvervet som formand for dette høje ting og derigennem medvirke til yderligere at styrke den centrale stilling, grundloven af 1953 har givet folkerepræsentationen.

Holger Eriksen: I tilslutning til ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Vagn Bro, kan jeg på det varmeste anbefale det foreliggende lovforslag.

Det er helt rigtigt, at stillingen som formand for folketinget lønmæssigt ikke har været rigtigt placeret, og der har i lang tid inden for alle partier været tale om, at der måtte gennemføres en ændring; der er blot ikke sket noget før nu. Det er ikke alene i forholdet til det arbejde, der er forbundet med hvervet, at placeringen har været forkert, men det er også i forhold til den status, man i andre lande giver formanden for den lovgivende forsamling.

Stillingen stiller ikke blot store krav til sin bærers personlighed, men også til hans administrative dygtighed og hans repræsentative evner. Det er mange opgaver, der påhviler en formand, også nogle, som offentligheden sjældent får øje på. Han har tilrettelæggelsen af arbejdet i det høje ting, og det er ikke nogen let opgave, og har dernæst ansvaret for, at arbejdet afvikles på den rigtige måde, således at der ikke går skår i tingets værdighed. Han må uden hensyn til sin politiske opfattelse være fuldkommen neutral i sit forhold til tingets medlemmer, og han må dirigere den efterhånden store stab af tjenestemænd, som tinget råder over, og ved besøg af udlændinge og andre gæster repræsentere på den rigtige måde.

Man er derfor kommet til det resultat, at folketingets formand må placeres på det lønmæssige niveau, der svarer til en ministers, idet man, som det fremgår af bemærk-

[Holger Eriksen.]

ningerne til lovforslaget, samtidig understreger, at de lønkår, som tinget dermed fastsætter, er helt uafhængige af lønningsloven for ministre.

Hidtil har man jo i nogen grad søgt at råde bod på den manglende løn til formanden ved at give ham andre hverv. Vor højtærede formand er i øjeblikket statsrevisor. Det er uheldigt af to grunde. For det første levner hvervet som formand næppe tid til at passe andre ting, i hvert fald ikke uden at arbejdsbyrden bliver uforholdsmæssig stor, og for det andet kan det ikke helt afvises, at det at have andre hverv på en eller anden måde kan skabe en afhængighedsfølelse, som burde undgås. Forslaget går derfor samtidig ud på, at man gennemfører en bestemmelse om, at formanden på samme måde som en minister afskæres fra at have andet erhverv. Jeg tilføjer, at det er hensigten at give pensionsbestemmelserne for den siddende formand tilbagevirkende kraft fra den dato, han overtog hvervet.

Jeg skal i øvrigt ikke beskæftige mig med enkelthederne, som udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget vil få lejlighed til at se nærmere på, når jeg har foreslået lovforslaget henvist hertil.

Poul Sørensen: Idet jeg i et og alt kan tilslutte mig de bemærkninger, som ordføreren for forslagsstillerne har motiveret forslaget med, skal jeg blot herved på det konservative folkepartis vegne udtale vor store tilfredshed med, at denne sag er taget op og nu står foran sin løsning.

Aage Fogh: Det er med den allerstørste glæde, jeg på mit partis vegne anbefaler det foreliggende lovforslag.

Med den ændring, der her foreslås, bliver formandspladsen i det høje ting placeret på det rette niveau, på ministerplan, og derved tilkendegiver vi, at det at være formand i det danske folketing er den fornemste plads i det parlamentariske liv.

Vi har arbejdet for det nogle år, og jeg kan sige, at allerede i 1935 lærte jeg af fhv. statsminister Zahle, at formandspladsen efter hans skøn var den vigtigste plads, der fandtes i det parlamentariske liv.

Derfor er vi glade for at kunne anbefale det foreliggende lovforslag.

Aksel Larsen: Også jeg kan på min gruppes vegne fuldt ud anbefale det foreliggende lovforslag.

Vi er tilfreds med, at det nu er blevet fremsat. Det er jo en sag, der har været forhandlet om i en årrække, og først nu bliver de tanker, vi har gjort os i udvalget for forretningsordenen, realiseret.

Jeg behøver ikke at bruge argumenter for at anbefale lovforslaget yderligere; jeg kan slutte mig til, hvad der er sagt af de ærede foregående ordførere.

Iver Poulsen: Selv om partiet de uafhængige kun har været repræsenteret her i folketinget i godt 3 år, har vi, der repræsenterer partiet, været her længe nok til, at vi har fået en ganske klar forståelse af, hvilken betydningsfuld og central stilling formandsposten i folketinget indtager i vort parlamentariske system, og vi har fået en lige så klar forståelse af de store krav, der pålægges den, der beklæder stillingen. Ud fra den saglige begrundelse, der ligger heri, er det mit parti en glæde at medvirke til det foreliggende lovforslags gennemførelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, tinget tidligere har nedsat angående forslag til lov om ændring i lov om valg til folketinget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af 13. alm. vurdering m. v.

(Lovforslaget (nr. 119) findes i tillæg A. sp. 1473, fremsættelsen i tidenden sp. 3592).

Lovforslaget sattes til forhandling.